

V Bruseli 19. októbra 2023
(OR. en)

Medziinštitucionálny spis:
2023/0376(COD)

14434/23
ADD 5

CONSOM 373
MI 877
JUSTCIV 152
COMPET 1016
DIGIT 228
CODEC 1939
IA 264

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	17. októbra 2023
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	SWD(2023) 337 final
Predmet:	PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU Sprievodný dokument k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 2013/11/EÚ o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov, ako aj smernice (EÚ) 2015/2302, (EÚ) 2019/2161 a (EÚ) 2020/1828

Delegáciám v prílohe zasielame dokument SWD(2023) 337 final.

Príloha: SWD(2023) 337 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 17. 10. 2023
SWD(2023) 337 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU

Sprievodný dokument k

návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady,

**ktorou sa mení smernica 2013/11/EÚ o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov,
ako aj smernice (EÚ) 2015/2302, (EÚ) 2019/2161 a (EÚ) 2020/1828**

{COM(2023) 649 final} - {SEC(2023) 347 final} - {SWD(2023) 334 final} -
{SWD(2023) 335 final}

Súhrnný prehľad
Posúdenie vplyvu návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov.
A. Potreba konať
V čom spočíva problém a prečo ide o problém na úrovni EÚ?
Cieľom tejto iniciatívy je riešiť tri všeobecné problémy, ktoré boli identifikované na úrovni EÚ: 1. nedostatočná vhodnosť smernice o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov (ďalej len „smernica o ARS“) pre digitálne trhy; 2. nízka miera zapájania podnikov a spotrebiteľov do alternatívneho riešenia sporov (ďalej len „ARS“); 3. nedostatočné využívanie ARS v cezhraničnom kontexte. Príčiny týchto problémov sú rozdelené do dvoch skupín: „megatrendy a trhové faktory“ a „faktory súvisiace s presadzovaním“. Prvá skupina zahŕňa: rýchly rast a zvýšenú koncentráciu elektronického obchodu a online reklamy, zvýšený počet cezhraničných nákupov vrátane nákupov u obchodníkov so sídlom mimo EÚ, spotrebiteľské spory na digitálnych trhoch týkajúce sa mimozmluvných otázok a značnú mieru nedodržiavania spotrebiteľského práva EÚ. Druhá skupina zahŕňa: prekážky v prístupe k ARS (ako nedostatočná informovanosť a náklady na postupy) a vyššiu mieru využívania systémov súkromného riešenia sporov online (ďalej len „SRSO“), ktoré prevádzkujú elektronické trhoviská. Spotrebiteľom vzniká v dôsledku týchto problémov celková ročná ujma vo výške 383 miliónov EUR.
Čo sa od tejto iniciatívy očakáva?
Všeobecným cieľom tohto zásahu je zabezpečiť riadne fungovanie jednotného trhu a dosiahnuť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa tým, že sa spotrebiteľom a obchodníkom umožní účinne a efektívne riešiť vzájomné spory bez ohľadu na svoju krajinu pobytu alebo sídla. Iniciatíva bude sledovať tieto tri špecifické ciele: 1. zaistiť, aby bolo ARS vhodnejšie pre digitálne trhy; 2. zlepšiť mieru zapájania spotrebiteľov a obchodníkov do ARS; 3. posilniť cezhraničné ARS.
Aká je pridaná hodnota opatrení na úrovni EÚ? (subsidiarita)
Rýchly vývoj digitálnych trhov spolu so vznikom nových obchodných modelov a obchodných praktík predstavuje pre spotrebiteľov nakupujúcich online nový rad výziev. Vzhľadom na bezhraničnú povahu digitálnych technológií sa vznik nových druhov hrozieb dotýka spotrebiteľov v EÚ bez ohľadu na krajinu ich pobytu a vyžaduje si rýchlu, dôslednú a účinnú reakciu orgánov verejnej správy, ktorých opatrenia by mali byť obmedzené hranicami ich jurisdikcie. Bez opatrení na úrovni EÚ by vnútroštátne zásahy pravdepodobne viedli k nedostatkom v presadzovaní a narušeniu jednotného trhu.
B. Možnosti politiky
Aké sú rôzne možnosti na dosiahnutie týchto cieľov? Je niektorá z možností uprednostňovaná? Ak nie, prečo?

V záujme dosiahnutia významného vplyvu sú opatrenia logicky zoskupené do **štyroch alternatívnych možností politiky**, ktoré sa od seba líšia povahou a intenzitou zásahu: A) neregulačný zásah; B) zmeny týkajúce sa procesného a geografického rozsahu pôsobnosti; C) podstatné zmeny rozsahu pôsobnosti s doplnením určitých povinností pre obchodníkov (uprednostňovaná možnosť); D) štrukturálne zmeny so zvýšením harmonizácie.

V rámci uprednostňovanej možnosti sa navrhujú tieto opatrenia: rozšírenie geografického a vecného rozsahu pôsobnosti smernice o ARS na všetky spory medzi obchodníkom a spotrebiteľom, ktoré sa týkajú porušenia ustanovení EÚ o ochrane spotrebiteľa; zavedenie požiadavky, aby elektronické trhoviská, ktoré poskytujú služby SRSO, spĺňali normy kvality, ktoré spotrebiteľia očakávajú od certifikovaných subjektov ARS uplatňujúcich samoosvedčovanie; nahradenie európskej platformy na riešenie sporov online (ďalej len „platforma RSO“) novými nákladovo efektívnymi nástrojmi na usmerňovanie; zavedenie povinnosti odpovedať pre obchodníkov, ktorým subjekt ARS zašle oznámenie o novom spotrebiteľskom spore; podpora spájania prípadov, keď subjekt ARS dostane podobné prípady; poverenie európskych spotrebiteľských centier (ESC) novou úlohou poskytovať špecializované asistenčné služby v oblasti ARS v prípade cezhraničných sťažností a zavedenie mechanizmu, na základe ktorého sú priemyselné združenia po predložení samoosvedčenia oprávnené zriadiť systémy cezhraničného urovnávania sporov.

Aké sú názory jednotlivých zainteresovaných strán? Kto podporuje ktorú možnosť?

Zainteresované strany vo všeobecnosti podporujú posilnenie rámca EÚ pre ARS a jeho prispôsobenie digitálnym trhom, najmä:

- rozšírením geografického a vecného rozsahu pôsobnosti smernice o ARS,
- zvýšením účasti obchodníkov na ARS a zabezpečením presadzovania výsledkov ARS,
- posilnením cezhraničného ARS,
- zavedením opatrení na ochranu zraniteľných spotrebiteľov, ktorí nemajú dostatočné digitálne zručnosti.

Niektoré zainteresované strany (predovšetkým spotrebiteľské organizácie) vyzvali na zavedenie povinnej účasti obchodníkov na ARS, ale proti tejto zmene sa postavilo niekoľko členských štátov, ktoré vidia potenciálny rozpor so svojimi ústavnými pravidlami týkajúcimi sa prístupu k spravodlivosti.

Za dôležitý cieľ revízie bolo označené aj posilnenie kolektívneho ARS. Tento mechanizmus už existuje vo vnútroštátnych právnych predpisoch viacerých členských štátov, ale naďalej sa využíva len v obmedzenej miere. Zainteresované strany vyzvali Komisiu, aby prijala opatrenia na podporu využívania kolektívneho ARS. Zároveň sa zdôraznilo, že v súlade s prístupom minimálnej harmonizácie v rámci smernice je dôležité, aby boli vykonávaním kolektívneho ARS poverené členské štáty.

Keďže v súvislosti s možnosťou ukončenia činnosti platformy RSO zaujali niektoré zainteresované strany spočiatku zdráhavý postoj, Komisia s nimi diskutovala o dostupných údajoch a zaoberala sa ich obavami.

C. Vplyvy uprednostňovanej možnosti
Aké sú výhody uprednostňovanej možnosti (prípadne hlavných možností, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?
Uprednostňovaná možnosť predstavuje účinný spôsob dosiahnutia špecifických cieľov a zároveň prináša efektívnosť, najmä pre spotrebiteľov, a zabezpečenie vysokej úrovne koherentnosti. Táto možnosť by pre spotrebiteľov znamenala celkový prínos v podobe zníženia ujmy o 33 miliónov EUR ročne. Ťažila by z nej aj Komisia, pre ktorú sa celkový prínos v súvislosti s nahradením platformy RSO odhaduje na 500 000 EUR ročne. Pre podniky by táto možnosť predstavovala celkový prínos vo výške 634 miliónov EUR ročne (264 miliónov EUR ročne v súvislosti s obmedzením povinností zverejňovať informácie + 370 miliónov EUR ročne v súvislosti s nahradením platformy RSO).
Aké sú náklady na uprednostňovanú možnosť (prípadne na hlavné možnosti, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?
Prijatím uprednostňovanej možnosti by podnikom vznikli dodatočné opakované náklady vo výške 38,6 milióna EUR ročne (2,6 milióna EUR ročne v súvislosti s povinnosťou odpovedať + 25 miliónov EUR ročne pre subjekty ARS v súvislosti s dodatočnými spormi + 11 miliónov EUR ročne v súvislosti s uvedením platforiem do súladu).
Aký je vplyv na MSP a konkurencieschopnosť?
MSP tvoria prevažnú väčšinu dotknutých podnikov a zároveň budú hlavnými príjemcami úspory nákladov vyplývajúcej zo zrušenia súčasných požiadaviek na poskytovanie informácií týkajúcich sa platformy RSO a ARS. Táto možnosť bude mať pozitívny vplyv na konkurencieschopnosť MSP v EÚ, pretože úspora sa môže použiť na zvýšenie atraktívnosti cien a prípadne na podporu inovácie.
Očakáva sa významný vplyv na štátne rozpočty a verejnú správu?
Nie.
Očakávajú sa iné významné vplyvy?
Podniky aj spotrebiteľia by mali prospech z vyššej úrovne základných práv, pretože by sa podporili rovnaké podmienky a znížila by sa ujma pre spotrebiteľov.
Proporcionalita?
V uprednostňovanej možnosti sa zachováva súčasný prístup minimálnej harmonizácie v rámci smernice a nevyžaduje sa v nej, aby členské štáty zaviedli povinnú účasť na ARS. Špecifické ciele uprednostňovanej možnosti sa dosahujú prostredníctvom opatrení, ktoré neprekračujú rámec toho, čo je nevyhnutne potrebné. Rozšírením rozsahu pôsobnosti smernice sa zohľadňujú nové formy sporov vznikajúcich na digitálnych trhoch, pričom dobrovoľný charakter ARS zaručuje, že zmeny nebudú mať za následok neprimerané náklady pre subjekty ARS, príslušné vnútroštátne orgány a podniky. Proporcionalita je dodržaná aj v prípade opatrenia týkajúceho sa súkromného riešenia sporov online (SRSO). Keďže sa príslušným opatrením v uprednostňovanej možnosti zavádza pre elektronické trhoviská mechanizmus samoosvedčovania, na základe ktorého budú preukazovať, že ich SRSO spĺňa normy vysokej kvality, nepredstavuje dané opatrenie pre týchto obchodníkov nadmernú záťaž. Očakáva sa,

že vzhľadom na povinnosť odpovedať sa zvýši zapojenie podnikov do ARS. Na základe tohto opatrenia vzniknú podnikom určité náklady, ktoré však budú vysoko kompenzované zrušením povinnosti poskytovať informácie v prípade podnikov, ktoré sa neplánujú ani nie sú povinné sa zúčastňovať na RSO. Napokon posilnenie cezhraničného ARS sa dosiahne len tak, že sa existujúce ESC poveria novou špecifickou úlohou a priemyselným združeniam sa povolí zriaďovať systémy cezhraničného urovnávania sporov.

D. Nadväzné opatrenia

Kedy sa táto politika preskúma?

V prípade prijatia zvolenej politiky bude Komisia po jej prijatí monitorovať jej vykonávanie. V súlade s cieľmi opatrenia politiky sa určil zoznam základných ukazovateľov pokroku. Tieto ukazovatele môžu slúžiť ako základ na jej hodnotenie a takisto ako prípadné míľniky, ktoré sa majú dosiahnuť sedem rokov po začiatku uplatňovania revidovanej smernice.